

Geachte mevrouw Bromet, Geachte heer Mooij,

Jullie hebben ons gevraagd te antwoorden op een aantal voor de informatiefase belangrijke vragen. Graag gaan wij op die uitnodiging in. Wij beantwoorden ze onderstaand, te beginnen bij onze duiding van de uitslag en de grote uitdagingen waar de provincie volgens ons voor staat.

Wat is uw duiding van de verkiezingsuitslag?

De uitslag laat zien dat veel Noord-Hollanders toe zijn aan verandering. Zowel de winst van GroenLinks en de winst van Forum voor Democratie als het feit dat de coalitiepartijen alle vier hebben verloren laat volgens ons zien dat Noord-Hollanders een andere koers willen. GroenLinks is nog nooit zo groot geweest. Tegelijkertijd is er ook een andere partij die fors heeft gewonnen. Een partij die juist haaks staat op onze idealen. Een partij die klimaatverandering ontkent. Een partij die vaart bij verdeling. Wij staan voor een land waarin we voor elkaar opkomen, en niet elkaar uitsluiten.

We zagen in de campagne dat velen zich verenigden bij onder andere de Klimaatstaking en de Klimaatmars. Er is een nieuwe meerderheid opgestaan die actie eist. Dat zien we ook terug in Provinciale Staten. Maar liefst 40 van de 55 zetels worden ingenomen door partijen die landelijk voor de Klimaatwet hebben gestemd. Deze nieuwe meerderheid geven wij graag een stem in de nieuw te vormen coalitie.

Wat zijn de grootste uitdagingen?

GroenLinks ziet de grootste uitdagingen in Noord-Holland op het gebied van duurzaamheid, groen, het sociale gezicht van onze provincie en de bestuurscultuur.

Duurzaam

GroenLinks ziet het tegengaan van klimaatverandering als de grootste opgave waar Nederland en dus ook de provincie momenteel voor staat. Het terugdringen van onze energiebehoefte en het duurzaam opwekken van energie stellen ons voor een grote en complexe operatie. Deze operatie biedt ook veel kansen. De transitie biedt de kans om vele groene banen te creëren, kan zorgen voor schonere lucht en zal een einde maken aan onze afhankelijkheid van brandstoffen afkomstig uit landen als Rusland. Om de transitie te kunnen realiseren, is het noodzakelijk om meer ruimte te maken voor energie uit zon en wind. Daarnaast moet er volop geïnvesteerd worden in duurzame innovatie. Als wij willen

zorgen voor een duurzame toekomst, dan is een breed draagvlak onder de Noord-Hollanders cruciaal. Dat draagvlak moeten we creëren door zoveel mogelijk mensen mee te laten profiteren van de opbrengsten. Energiecoöperaties verdienen daarom alle aandacht van de provincie. De lasten moeten eerlijk worden verdeeld. Van grote bedrijven verwachten we een stevige bijdrage, onder andere doordat zij energiebesparende maatregelen doorvoeren.

Duurzaamheid is een breed begrip en beslaat vele facetten van ons leven. Zo ook de luchtvaart. De grenzen van Schiphol zijn wat GroenLinks betreft allang overschreden als het gaat om veiligheid, klimaat en gezondheid van de omwonenden. De groei van de luchtvaart gaat niet samen met een groene, veilige toekomst. GroenLinks vindt dat het signaal van het nieuwe provinciebestuur richting het Rijk duidelijk moet zijn: geen groei van Schiphol en Lelystad. We hebben geen 60 vluchten per dag naar steden als Londen en Parijs nodig als we investeren in schone alternatieven als de trein. Het nieuwe bestuur gaat als het aan GroenLinks ligt samenwerken met het Rijk om meer internationaal treinverkeer mogelijk te maken.

Een ander onderwerp dat aandacht vraagt, mede in het kader van het terugdringen van onze CO₂-uitstoot, is bodemdaling. Dit probleem zal de komende jaren nadrukkelijker geagendeerd moeten worden.

Groen

Het beschermen en uitbreiden van onze kwetsbare natuurgebieden is ook een belangrijk aandachtspunt voor de komende vier jaar. De natuur in Noord-Holland staat zwaar onder druk. De biodiversiteit loopt steeds verder terug, stikstof uit de intensieve landbouw slaat neer in natuurgebieden en groen moet wijken voor asfalt en bebouwing. GroenLinks wil dat het Natuurnetwerk versneld wordt afgerond en dat daar voldoende middelen voor worden vrijgemaakt. Met het bestaande groen moet met de grootste zorg worden omgesprongen. Daarnaast moet er geïnvesteerd worden in de transitie van de landbouw. Deze transitie richt zich op het verminderen van de CO₂-uitstoot, maar in de ogen van GroenLinks ook op het natuurinclusief en diervriendelijker maken van de landbouw. De provincie moet hierin duidelijke kaders stellen en boeren helpen te innoveren.

De Noord-Hollanders hebben in een publieksenquête aangegeven dat zij een gezonde leefomgeving het allerbelangrijkste vinden. GroenLinks vindt dat voor het provinciebestuur dit een topprioriteit moet zijn. De luchtkwaliteit moet in een aantal regio's sterk verbeteren. De provincie mag hierin ambitieus zijn en versneld toewerken naar de WHO-normen.

Sociaal

Het tegengaan van de groeiende ongelijkheid is voor elke overheidslaag een belangrijke opdracht. GroenLinks wil de tegenstellingen in de maatschappij bestrijden door samen te werken met bewoners, discriminatie aan te pakken alsmede de ongelijkheid tussen mannen en vrouwen. Voor GroenLinks heeft elke inwoner van Noord-Holland ongeacht afkomst, geslacht, seksuele voorkeur of politieke kleur waarde. Inclusiviteit moet een kernwaarde worden van onze provincie. De taken van de provincie binnen het sociaal domein zijn beperkt. Toch zijn er genoeg mogelijkheden om de provincie een sociaal gezicht te geven. GroenLinks wil de komende jaren bijvoorbeeld fors investeren in cultuur en cultuureducatie,

bibliotheekvoorzieningen en sport. Dit zijn reeds taken van de provincie, maar GroenLinks pleit voor een bredere taakopvatting. Zo wil GroenLinks investeren in regenboogbeleid, gendergelijkheid en het tegengaan van discriminatie. Er zijn maar weinig middelen nodig voor het verruimen van onze taakopvatting, terwijl deze wel een grote waarde toevoegen aan onze samenleving.

Een provinciale taak met een overduidelijk sociaal karakter is het openbaar vervoer. De komende jaren moeten we ook daar fors in investeren. Openbaar vervoer is essentieel om een regio bereikbaar en leefbaar te houden en biedt de kans om de CO₂-uitstoot van het wegverkeer te verminderen. Goed, betaalbaar en aantrekkelijk openbaar vervoer vormt een serieus alternatief voor de auto. Ook het gebruik van de fiets moeten we stimuleren. De fiets is een duurzaam en gezond alternatief op de korte en middellange afstanden. Daarom willen we investeren in meer en veiligere fietspaden.

In Noord-Holland is een groot woningtekort. Ook daar kan en moet de provincie haar rol pakken; we moeten vol inzetten om de woningbouw aan te jagen. De provincie moet er voor zorgen dat er betaalbaar en duurzaam gebouwd wordt.

Naar een open bestuurscultuur

Tot slot ziet GroenLinks het als een uitdaging om de gesloten cultuur in het provincie bestuur te doorbreken. Er moet meer ruimte komen voor een open debat en samenwerking tussen coalitie en oppositie. Ook moet de provincie meer ruimte maken voor participatie van burgers in vroege fasen van besluitvorming. In de ogen van GroenLinks is samenwerking met burgers bij het oplossen van de grote uitdagingen waar we voor staan essentieel om de kwaliteit van het beleid beter te maken en daarvoor draagvlak te verwerven.

Welke mogelijke coalities ziet u?

In het duidingsdebat riepen meerdere partijen op om te komen tot een coalitie die kan rekenen op een ruime meerderheid in de Staten. Alhoewel er grote programmatische verschillen bestaan tussen GroenLinks en de VVD zijn wij bereid, gehoord de oproep tot een stabiele coalitie, om die optie te verkennen. De eerste gesprekken geven vertrouwen.

Programmatisch vinden wij meer herkenning bij de programma's van de linkse partijen en wij sluiten een linkse samenwerking dan ook niet uit. We zien overeenkomsten met het programma van Denk en de inzet van de lijsttrekker voor een inclusieve samenleving. Echter vinden wij de wijze waarop de landelijke politici van Denk omgaan met Kamerleden met een Turkse achtergrond problematisch. Om een samenwerking met Denk mogelijk te maken, moet hierin verandering komen. Onze wens voor een duurzame en inclusieve provincie staat haaks op de ideeën van PVV en Forum voor Democratie. Samenwerking met deze partijen vinden wij daarom wenselijk noch realistisch. Van de partij 50plus is op dit moment niet bekend waar ze precies staat op de duurzame, groene en sociale dossiers. Voor een samenwerking zou dit verder verkend moeten worden. Met het CDA zien wij grote verschillen als het gaat om mobiliteit, duurzaamheid, het beschermen van groen en landbouwbeleid. Een samenwerking met deze partij vinden wij dan ook minder logisch, maar niet op voorhand uit te sluiten.

Gegeven het bovenstaande komen wij tot de volgende mogelijkheden:

- GroenLinks, VVD, D66, PvdA (30 zetels)
- GroenLinks, D66, PvdA, PvdD, SP, CU of Denk (28 zetels)

Bent u bereid om deel te nemen aan het nieuwe college?

Gezien de verkiezingsuitslag voelden wij de verantwoordelijkheid om het initiatief te nemen bij het formeren van een nieuw provinciebestuur. Wij nemen dus zeer zeker onze verantwoordelijkheid als het zou gaan om deelname aan een nieuw college.

Wat zijn uw voorkeuren voor de samenstelling van een nieuwe coalitie en waarom?

Onze voorkeur gaat uit naar een groene, progressieve coalitie. Dat zou pleiten voor een coalitie met GroenLinks, D66, PvdA, PvdD, SP, CU. Wij constateren echter dat dat college bestaat uit zes partijen en dan nog steeds een zeer minimale meerderheid heeft. Dat komt de stabiliteit van het bestuur niet ten goede. Voor een coalitie met GroenLinks en de VVD zijn slechts twee andere partijen nodig. Het is bij deze samenwerking voor GroenLinks van belang dat het bestuur nog steeds progressief blijft en recht doet aan de behoefte aan die nieuwe koers die wij aan het begin van deze brief beschreven. Wij zien daarom D66 en de PvdA als goede partners. Zij kunnen beide de brug slaan tussen het programma van de VVD en GroenLinks.

Hartelijke groet,

Namens de fractie van GroenLinks Noord-Holland,

Zita Pels en Rosan Kocken